

Els reptes de l'esquerra al segle XXI

Jaume Bosch

Els reptes de l'esquerra al segle XXI

Jaume Bosch

Universitat
Progressista
d'Estiu
de Catalunya

UPEC

Universitat Progressista d'Estiu de Catalunya

Portal de l'Àngel 42, 2n A 08002 Barcelona

www.upec.cat / info@upec.cat

Autor: Jaume Bosch

Assessorament lingüístic: Mar Olivé

Disseny coberta: Xavier Badenes

Fotografia coberta: Jordi Serrano

Idea original: Jordi Serrano

Direcció de la col·lecció: Judith Calabria i Luis Juberías

El contingut d'aquesta publicació pot ser reproduït, sempre que se citi la procedència.

Edició i maquetació:

DEBARRIS, SCCL

Perla, 31 bxs

080012 Barcelona

www.debarris.com

debarris@debarris.com

ISBN: Pendent de la sol·licitud!!!!

Dipòsit legal: B-28.335-2008

Els reptes de l'esquerra al segle XXI: el paper d'ICV

ICV, història d'un miracle

L'evolució d'ICV, nascuda com a Iniciativa per Catalunya, l'any 1987 és la història d'un petit miracle de la política.

La voluntat d'adaptació del PSUC i l'ENE (Entesa dels Nacionalistes d'Esquerra) a les noves realitats, explica l'evolució des de l'eurocomunisme a l'esquerra verda, el pas d'una família política europea (el comunisme) a una altra (l'ecologisme).

Aquesta evolució va culminar amb la incorporació d'ICV al Partit Verd Europeu: cas excepcional, conjuntament amb el Partit Verd d'Escòcia, d'incorporació al Partit Verd Europeu, d'un partit d'una nació sense Estat. El professor Ángel Valencia, a “La izquierda verde” (Icaria/Antrazit, 2006) planteja: “La cuestión es como construimos un espacio político que pase por una nueva vertebración entre el ecologismo y la izquierda dentro de un proyecto y una formación política con una definición ideológica ecosocialista que establezca un discurso político distinto al de la izquierda tradicional y una política de alianzas para que sin perder esta identidad ideológica ni a su electorado consiga articular con realismo a la izquierda y responda a los problemas políticos del nuevo siglo.”

ICV es defineix com a esquerra verda nacional. Analitzarem ara com enfoquem cada una d'aquestes característiques.

a) Esquerra

Té sentit declarar-se avui d'esquerres? Existeix l'esquerra?

Afirmem, amb claredat, que sí. Ho justifica la situació mundial però també la del nostre país, Catalunya.

La lluita contra les desigualtats, contra la injustícia contínua fan necessària l'esquerra.

En aquest sentit, ser d'esquerres és apostar per la utopia, no des d'una òptica de somiatruites sinó en el sentit que la definia en Joan Garcia Nieto (“El futur democràtic es diu socialisme: la utopia necessària” (1992).

“Apostem per una Utopia necessària perquè estem convençuts que el projecte socialista de futur, amb les seves arrels utòpiques, emancipadores i democràtiques, és l'únic camí capaç de donar esperança, per més que aquest horitzó utòpic estigui aparentment molt llunyà. Per a nosaltres la Utopia necessària és allò que encara no existeix però que demà sí que serà possible de realitzar.”

Avui això és correcte en la defensa i ampliació de l'estat del benestar i en fer front a receptes conservadores que, massa sovint, són assumides per una part de l'esquerra.

Per exemple, l'obsessió per la baixada d'impostos, quan l'Estat espanyol és cinc punts per sota en pressió fiscal, en relació a la mitjana europea.

O l'obsessió pel dèficit zero.

O a la Unió Europea, propostes com la Directiva de la Vergonya o la setmana laboral de 60 o 65 hores.

Aquesta lluita contra les desigualtats, aquesta forma d'utopia no és contradictòria amb l'aposta per una transformació progressiva, gradual, de la societat.

b) Verda

El president del WorldWatch Institute, Christopher Flaun, escriu a "L'estat del món 2008" (Informe del Worldwatch Institute) frases com aquestes:

“ Cap al segle XX, el creixement econòmic havia esdevingut l'objectiu primordial de la major part de governs i dels seus assessors econòmics.

Aquest model econòmic ha perdurat molt de temps, però no podrà sobreviure al segle XXI.

Des de la reducció dels nivells dels aquífers fins als elevats preus del cru i el col·lapse de la pesca, els sistemes ecològics que són fonament de l'economia global es troben sota una forta tensió.

Un progrés humà sostingut- tant material com espiritual- depèn actualment d'una transformació econòmica que és més profunda que les que es van veure al segle passat. Un món amb límits exigirà un canvi per passar des de l'economia convencional sense restriccions vigent llavors fins al camp emergent de l'economia sostenible.”

La sostenibilitat és el nou gran repte global. No és una qüestió sectorial, una matèria específica pròpia i exclusiva d'un departament d'un govern.

El canvi climàtic, l'escalfament global del planeta, és avui una realitat indubtable.

Qüestiona el model de creixement i obre noves perspectives d'activitat econòmica en camps com les energies renovables.

Tenim exemples ben propers en la vida quotidiana del nostre país. La crisi de rodalies de RENFE evidencia la urgència d'una gran aposta col·lectiva pel transport públic i, en concret, pel ferrocarril, tant pels passatgers com pel transport de mercaderies.

La crisi de la sequera posa de manifest l'encert d'apostar, a Catalunya, per una nova cultura de l'aigua.

c) Nacional

ICV parteix de les postures inequívocues del PSUC i ENE a favor dels drets nacionals.

Avui, aquesta posició es concreta en la defensa i l'aplicació de l'Estatut del 2006, davant dels atacs del PP, el perill d'una sentència restrictiva per part d'un Tri-

bunal Constitucional deslegitimats, i les incomprensions i inèrcies centralistes del PSOE.

Però l'Estatut no esgota l'horitzó nacional d'ICV. Apostem pel dret d'autodeterminació, pel dret a decidir, de forma rigorosa, sense fugides endavant que tan sols creen frustració. Cal posar en discussió totes les opcions. L'enquesta periòdica del Centre d'Estudis d'Opinió posa en el seu lloc el suport a cada possibilitat: el mantenir-se com a comunitat autònoma (a l'entorn del 34% de suport), l'estat propi dins un estat espanyol federal (també el 34%) i la independència (situada aproximadament en el 18% de suport).

ICV aposta perquè Catalunya disposi d'un estat propi dins d'un estat espanyol federal, és a dir, per un federalisme de debò, pluralista.

Volem que l'estat espanyol reconegui el seu caràcter plurinacional, pluricultural i plurilingüístic: això comporta la reforma de la Constitució espanyola i la constitució política d'Europa, malgrat les darreres dificultats.

Punts forts i febles

En el marc català actual, amb un govern catalanista i d'esquerres, del que ICV en forma part, potser caldrà destacar dos punts que alhora poden ser forts i febles.

a) Pluralitat implica inestabilitat?

La pluralitat de les esquerres és una riquesa del sistema polític del país. Evita la simplificació i el bipartidisme, ja arrelat a diversos països, començant per l'Estat espanyol.

Un govern de coalició ha de saber administrar la pluralitat.

Alhora, cal destacar que pluralitat no és sinònim d'inestabilitat i dispersió en el govern. Cal que les tres forces polítiques siguin responsables de l'acció de govern, que reivindicuin com a pròpia tota l'acció de govern.

El perfil propi de cada força política no es construeix a partir de discrepar constantment dels socis (sense negar

que alguna vegada pugui ser necessari) sinó de les aportacions en positiu a la tasca de govern.

b) El govern: problema o oportunitat?

En lloc de veure el govern com un problema per a cada força política que l'integra, caldria veure'l amb alegria, caldria gaudir-ne, perquè ser al govern permet impulsar les polítiques que l'electorat que ens ha votat ens demanda.

c) Hi ha molts altres punts que tan sols cito:

La pugna entre el continuïisme sense preguntes i la renovació ideològica i també generacional, imprescindible en una força política que es reclama de l'esquerra transformadora. O la necessitat de combatre l'aïllament i la desafecció política, amb noves formes de radicalitat democràtica.

LA UPEC

L'11 de novembre de 2004, un grup de persones compromeses amb les polítiques d'esquerres i vinculades als àmbits social, intel·lectual, polític i acadèmic van constituir la Universitat Progressista d'Estiu de Catalunya (la UPEC). Es tracta d'una iniciativa que sorgeix de la necessitat d'omplir un buit pel que fa als escenaris de debat plurals dels sectors progressistes a Catalunya.

La UPEC vol ser un gran espai de trobada, reflexió i estudi sobre aquells temes que preocupen als sectors socials democràtics i d'esquerres.

El programa docent de la UPEC té dues característiques bàsiques:

- Contribuir al desenvolupament de la cultura democràtica d'esquerres
- Participar en l'anàlisi de les polítiques aplicades, des d'una perspectiva estratègica d'esquerres.

La UPEC crea un espai d'intercanvi entre ponents i participants que combina la reflexió i l'aprenentatge per tal de plantejar propostes pels reptes que té Catalunya.

Establint, d'aquesta manera, les bases per construir una societat millor apostant per la transformació social. Així mateix, la universitat progressista contribueix a enfortir els mecanismes de difusió, reflexió i elaboració de la cultura i les idees de les esquerres catalanes.

La principal fortalesa de la UPEC prové de la xarxa d'entitats i que formen part del projecte i li donen suport. Des del principi del projecte la base associativa de la UPEC ha crescut, enriquint-ne el contingut i aportant mirades diferents sobre la realitat.

Universitat Progressista d'Estiu de Catalunya

Entitats del Consell Social que donen suport al projecte:

- Acció Escolta de Catalunya
- Acció Jove - Joves de CCOO
- Associació d'Estudiants Progressistes - AEP
- Associació de Joves Estudiants de Catalunya - AJEC
- Associació Catalana d'Investigacions Marxistes
- Associació Catalana per la Pau
- Avalot- Joves de la UGT de Catalunya
- Casals de Joves de Catalunya
- Càtedra UNESCO de Sostenibilitat de la UPC
- Col·lectius de Joves Comunistes - CJC-Joventut Comunista
- Comissions Obreres - CCOO
- Cooperació
- Coordinadora per a la Memòria Històrica i Democràtica de Catalunya
- Centre de Recerca Econòmica i Social de Catalunya
- Entorn SCCL
- Escola Lliure El Sol
- Esplais Catalans
- Fundació Cipriano García
- Fundació Catalunya Segle XXI
- Fundació Ferrer i Guàrdia
- Fundació Josep Comaposada
- Fundació Josep Irla
- Fundació l'Alternativa
- Fundació Pere Ardiaca
- Fundació Rafael Campalans
- Fundació Terra
- Fundació Nous Horitzons
- Joves d'Esquerra Verda – JEV
- Joventut Socialista de Catalunya
- Món-3
- Moviment Laic i Progressista
- SOS Racisme
- Suburbe Associació Cultural Octubre
- Unió General de Treballadors – UGT

Ponències 2008

El carrer a la Universitat, la Universitat al carrer

ISBN-13: 978-84-613-2582-5

Universitat
Progressista
d'Estiu
de Catalunya

UPEC

Ptal de l'àngel, 42 2n A 08002 Barcelona
Tlf: 663 062 804 - 637 799 029
info@upec.cat | www.upec.cat

Amb la col·laboració:

 Generalitat
de Catalunya

 Diputació
Barcelona
xarxa de municipis

Ajuntament de Barcelona